

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- กรรณิการ์ ชมดี. การมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีผลต่อการพัฒนาทางเศรษฐกิจ. ศึกษาเฉพาะกรณีโครงการสารภี ตำบลท่าช้าง อำเภอวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี. (วิทยานิพนธ์ สังคมสงเคราะห์ศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2524).
- คณะอนุกรรมการนโยบายที่อยู่อาศัย. สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. รายงานสถานการณ์ที่อยู่อาศัยปี 2538 และแนวโน้มปี 2539. (กรุงเทพมหานคร : ธนาคารอาคารสงเคราะห์), 2539.
- โครงการพัฒนาที่อยู่อาศัยตัวอย่างโดยวิธีประสานประโยชน์ที่ดิน "ชุมชนซอยเซ่งกี่," ศูนย์วิชาการที่อยู่อาศัยและการตั้งถิ่นฐานมนุษย์ การเคหะแห่งชาติ, 1991
- คำบรรยายลักษณะวิชา ทฤษฎีและหลักการพัฒนาชุมชน 2. (ภาคการศึกษาที่ 2/2522).
- นิรันดร์ จงวุฒิเวศน์. "กลวิธี แนวทาง วิธีการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในงานพัฒนาชุมชน "ในทวิทอง หงษ์วิวัฒน์ (บรรณาธิการ). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา. (กรุงเทพฯ : ศักดิ์โสภณาการพิมพ์), 2527.
- ธงชัย สวัสดิการ. การศึกษาความพึงพอใจของผู้อยู่อาศัยในชุมชนเขตเมือง การเปรียบเทียบระหว่างกรณีประเทศไทยและประเทศญี่ปุ่น. วารสารประชากรศาสตร์. ปีที่ 2. ฉบับที่ 2. เดือนมีนาคม, 2530.
- ปาริชาติ วลัยเสถียร. ทฤษฎีและหลักการพัฒนาชุมชน. (กรุงเทพมหานคร : คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์มหาวิทาลัยธรรมศาสตร์), 2535.
- พรรณทิพย์ เพชรมาก, เฉลิมชัย โรจน์นครินทร์ และสิน สีสอน. กลุ่มออมทรัพย์และกระบวนการแก้ไขปัญหที่อยู่อาศัยคนจนในเมือง. ประสภการณ์การทำงานจากองค์การนานาชาติเพื่อร่วมกันพัฒนา, มีนาคม 2536.
- ไพรัตน์ เดชะรินทร์. นโยบายและกลวิธีการมีส่วนร่วมของชุมชนในยุทธศาสตร์การพัฒนาปัจจุบัน (กรุงเทพฯ : ศักดิ์โสภณาการพิมพ์), 2527.
- ยุวัฒน์ วุฒิเมธี. การพัฒนาชุมชน. เอกสารประกอบการบรรยายวิชาพัฒนาชุมชน (กรุงเทพมหานคร : คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทาลัยธรรมศาสตร์), 2525.
- วิมลสิทธิ์ หรยางกูร และคณะ. การประเมินผลโครงการชุมชนบางบัวทอง. การเคหะแห่งชาติ.

- สัญญา สัญญาวิวัฒน์. การพัฒนาชุมชน (กรุงเทพมหานคร:ไทยวัฒนาพานิช) ,2523.
- สานิตย์ บุญชู. การพัฒนาชุมชน : ชุมชนศึกษาและวางแผนโครงการ. (กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์) ,2525.
- สมสุข บุญยะปัญญา. รายงานสัมมนาผู้นำกลุ่มประสานงานชุมชนแออัด.4 เขต. สมาคมร่วมกันสร้าง. แนวทางการจัดตั้งสหกรณ์เคหสถานชุมชนผู้มีรายได้น้อยในเขตเมือง. พิมพ์ครั้งที่ 1.(กรุงเทพมหานคร : สมาคมร่วมกันสร้าง),2535.
- สายใจ คุ้มขนาบ. ที่อยู่อาศัย ทักษะเชิงสังคมวิทยา .วารสารประชากรศาสตร์,ปีที่ 1 .เดือน มีนาคม, 2529.
- สำนักงานพัฒนาชุมชนเมือง.การเคหะแห่งชาติ.รายงานประจำปี, 2539.
- อดิน รพีพัฒน์ และคณะ. รายงานการประเมินผลการปรับปรุงชุมชน. การเคหะแห่งชาติ. อรทัย อาจอ่ำ." ชุมชนแข่งกี่วิถีชีวิตและกระบวนการพัฒนากลุ่มที่ตนเอง," เอกสารทางวิชาการ หมายเลข17 (กรุงเทพมหานคร : สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล),2531. เอกสารประกอบการสัมมนา. "แนวทางการพัฒนาที่อยู่อาศัยชุมชนเมือง," 8 มี.ค. 2539.

ภาษาอังกฤษ

- Baldassare ,Mark. "Residential Satisfaction and the Community Question" , Sociology and Social Research, Vol.70 No.2. January,1986.
- Barrle Needham. How cities work. london Pregamon Press,1977.
- Brian Goodall. The Economics. of Urban Area. Oxford : Pregamon Press ,1977.
- Cohen,John M .and Uphoff Norman T. "Rural Particpation : Concepts and Measures For Project Design, Implementtation ". In Rural Development Monograph No. 2 .The Rural Development Committee Center For International Studies,Cornell university, January , 1977.
- Direk Rerkral. A Comparison of two type Extension Workers In Thailand According to Certain Aspect of their Job , Phillippines :Doctor of Philosophy thesis University of Phillippines, 1972.

- Galster, George C. "Identifying The Correlated of Dwelling Satisfaction : An Empirical Critique" , Environment and Behavior , Vol. 19 no.6 September , 1987 .
- Gals, George C. and Hesser, Garry W. Residential Satisfaction : Compositional and Contextual Correlates. Environment and Behavior, Vol.3 no.6 November, 1981.
- Guido Francesco , " Predictors of Residents Satisfaction In High-Rise and Low-Rise Housing". Human response to tall buildings . Pennsylvania : Dowden, Hutchinson & Ross, Inc., 1977.
- Gutman, Robert and Westergaard, Barbara, "Building Evaluation , User Satisfaction, and Design ". Designing for Human Behavior. Pennsylvania : Dowden, Hutchison & Ross, Inc., 1974.
- Haberkorn, Gerald. "The Migration Decision Making Process : Some Social-Psychological Considerations " In Migration. Decision Making edited by Gordon F. DeJong and Robert W. Gardner . (New York : Pergamon Press), 1981.
- Hawley, Amos, Human Ecology : A Theory of Community Structure , New York : Ronald Press, 1950 .
- Hay, Donald A. "A Scale For The Measuring of Social Participation of Rural Households. Rural sociology 13 , 1958. International Labour Office , Participation by Employers and workers Organization in Economic and Social Planning. Geneva : International Labour Office , 1971.
- J.F. Kain. The Journal to work as a determinant of residential location, Urban analysis : reading in housing and urban development, eds. A. Page and W. Seyfried scott : Foresman and Company , 1970.
- Kaufman, H.F. Participation. Organized Activities in Selected Kentucky Localities. Agricultural Experiment station Bulletins, 1949.
- Lansing, John B and Mueller, Eva. The Geographic of Labor . (Ann Arbor : University

of Michigan,1973) .

Lee Everret.A theory of Migration.Demography3 ,1996 .

Maynard, W.Shelley, "Design as an Instrument of Change : The Role of Design In
Two "Responding to Social Change , Edited by Basil Honikman ,
Stroudsburg Pennsylvania : Dowden , Hutchinson & Ross, Inc.,1975.

Morris,Eare W. and M. Winter, Housing Norms, Housing Satisfaction and the
Propersity to more , Journal of Marriage and the Family, Vol.38 .May
.1976.

Nancy C. Morse. Satisfaction In white Collar Job. Ann Arbor University of Michigan
Press ,1953

Richard F.Muth. Cities and housing . Chicaco : The University of Chicaco Pres s
.1969.

Rossi,Peter H. Why families move. Illinois : Free Press,1955.

Sandra,J.Newman. "Perception of Building Height : An Approach to Research and
some Preliminary Finding" Human response to tall Buildings .Edited by
Donald,1984

Shelley, Maynard W. Responding to social Chang. Pennsylvania : Dowden ,
Hutchinson & Ross, Inc.,1975..

Soen,Dan. "Habitability-occupants'Needs and Dwelling Satisfaction." Ekistics 275,
March /April , 1979.

Speare,Alden ,Jr.Goldstein,Sidney and frey,William. Residential Mobility.Migration
and Metropolitan Change .(Cambridge : Ballinger Publishing
Company,n.d.)

United Stated Government. "International Cooperation Administration. Community
Development Gerdetine , Airgram Circular". Washington D.C. ,1956.

Van Arsdol, Maurice,Sabagh,Georges and Butter,Edgar W. "Retrospective and
Subsequent Metropolitan Residential Mobility." Demography 5, 1968.

Willekens,Frans. "Identification and Measurement of spatial Movement" In National

Migration surveys : Guidelines for Analysis edited by ESCAP,Bangkok
(Survey Manuals),1982 .

William W.Reeder...Some Aspects of the Informal social participation of
farm families in New York state Cornell University (Unpublished .P.H.D.
Disertation, 1974.

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ก

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เรื่อง

การศึกษากระบวนการพัฒนาที่อยู่อาศัยในแนวทางพึ่งพาตนเอง
กรณีศึกษา สหกรณ์คหสถานโดยองค์กรเครือข่ายระหว่างชุมชน

คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย / หรือเติมคำลงในช่องว่างให้ตรงกับความเป็นจริง
ผู้ตอบแบบสอบถามต้องเป็นสมาชิกสหกรณ์ฯ เท่านั้น

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปด้านประชากร

1. ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ให้สัมภาษณ์

1.1 ชื่อ-นามสกุล.....

1.2 ชุมชนเดิม.....

1.3 เพศ

( ) 1. ชาย

( ) 2. หญิง

1.4 อายุ

( ) 1. ต่ำกว่า 25 ปี

( ) 2. 25 - 34 ปี

( ) 3. 35 - 45 ปี

( ) 4. มากกว่า 45 ปี

1.5 การศึกษา

( ) 1. ไม่ได้เรียนหนังสือ

( ) 2. ระดับประถมศึกษา

( ) 3. ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

( ) 4. ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

( ) 5. ระดับปวส. / ปวท. / อนุปริญญา

( ) 6. ระดับปริญญาตรี หรือสูงกว่า

1.6 สถานภาพสมรส

( ) 1. โสด

( ) 2. สมรสอยู่ด้วยกัน

( ) 3. สมรสไม่ได้อยู่ด้วยกัน

( ) 4. หย่า / แยกกันอยู่ / หย่า

2. จำนวนสมาชิกในครอบครัว

( ) 1. ต่ำกว่า 3 คน

( ) 2. 3 - 5 คน

( ) 3. 6 - 8 คน

( ) 4. มากกว่า 8 คน

6. หน้าที่ท่านอาศัยอยู่ในชุมชนเดิม รายได้ต่อเดือนของครอบครัวท่าน เป็นอย่างไร

- ( ) 1. น้อยกว่า 5,000 บาท ( ) 2. 5,000 - 8,000 บาท
 ( ) 3. 8,000 - 10,000 บาท ( ) 4. 10,000 - 15,000 บาท
 ( ) 5. มากกว่า 15,000 บาท

เมื่อท่านย้ายมาอยู่ในชุมชนใหม่ รายได้ต่อเดือนของครอบครัวท่าน เป็นอย่างไร

- ( ) 1. น้อยกว่า 2,000 บาท ( ) 2. 2,000 - 5,000 บาท
 ( ) 3. 5,000 - 8,000 บาท ( ) 4. 8,000 - 10,000 บาท
 ( ) 5. มากกว่า 10,000 บาท

7. หน้าที่ท่านอาศัยอยู่ในชุมชนเดิม รายได้ในครอบครัวของท่าน เพียงพอกับรายจ่ายหรือไม่

- ( ) 1. เพียงพอ เหลือเก็บ ( ) 2. พอ
 ( ) 3. ไม่เพียงพอ

เมื่อท่านย้ายมาอยู่ในชุมชนใหม่ รายได้ในครอบครัวของท่าน เพียงพอกับรายจ่ายหรือไม่

- ( ) 1. เพียงพอ เหลือเก็บ ( ) 2. พอ
 ( ) 3. ไม่เพียงพอ

8. หน้าที่ท่านอาศัยอยู่ในชุมชนเดิม ท่านมีการหนี้สินหรือไม่

- ( ) 1. มีหนี้สินเกี่ยวกับที่พักอาศัย ( ) 2. หนีประเภทอื่นจากสหกรณ์
 ( ) 3. ไม่มีหนี้สิน ( ) 4. อื่นๆ.....

เมื่อท่านย้ายมาอยู่ในชุมชนใหม่ ท่านมีการหนี้สินอื่นนอกจากการผ่อนที่อยู่อาศัยหรือไม่

- ( ) 1. ไม่มีหนี้สินอื่น ( ) 2. หนีประเภทอื่นจากสหกรณ์
 ( ) 3. อื่นๆ.....

9. หน้าที่ท่านอาศัยอยู่ในชุมชนเดิม ลักษณะการอยู่อาศัยเป็นอย่างไร

- ( ) 1. อยู่อาศัยอย่างเดี่ยว ( ) 2. อยู่อาศัยและประกอบธุรกิจ

เมื่อท่านย้ายมาอยู่ในชุมชนใหม่ ลักษณะการอยู่อาศัยเป็นอย่างไร

- ( ) 1. อยู่อาศัยอย่างเดี่ยว ( ) 2. อยู่อาศัยและประกอบธุรกิจ

10. ลักษณะการอยู่อาศัยในชุมชนเดิมของท่าน เกี่ยวกับขนาดพื้นที่ต่อจำนวนคนเป็นอย่างไร

- ( ) 1. หนาแน่นเกินไป ( ) 2. เหมาะสมแล้ว

ลักษณะการอยู่อาศัยในชุมชนใหม่ของท่าน เกี่ยวกับขนาดพื้นที่ต่อจำนวนคนเป็นอย่างไร

- ( ) 1. หนาแน่นเกินไป ( ) 2. เหมาะสมแล้ว

11. ลักษณะการครอบครองที่อยู่อาศัย ในชุมชนเดิมของท่านเป็นอย่างไร

- 5.1 บ้าน ( ) 1. ของตนเอง ( ) 2. เช่า ( ) 3. อาศัย
 5.2 ที่ดิน ( ) 1. เช่า ( ) 2. บุกรุก ( ) 3. อาศัย

12. ชุมชนเดิมของท่าน มีสภาพแวดล้อมอย่างไร (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

☐ 1. มีความสะดวกในด้านบริการไฟฟ้า	☐ 2. มีความสะดวกในด้านบริการประปา
☐ 3. มีความสะดวกในการคมนาคม	☐ 4. มีความสะดวกในการติดต่อสื่อสาร
☐ 5. มีความสะดวกในการติดต่อสถานที่ราชการ	☐ 6. มีถนนภายในชุมชน
☐ 7. มีเสียงรบกวนต่างๆ	☐ 8. มีกลิ่นรบกวนต่างๆ
☐ 9. มีระบบระบายน้ำเสีย	☐ 10. มีที่ทิ้งขยะมูลฝอย
☐ 11. มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน	☐ 12. มีที่ว่างบริเวณชุมชน

ชุมชนใหม่ของท่าน มีสภาพแวดล้อมอย่างไร (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

☐ 1. มีความสะดวกในด้านบริการไฟฟ้า	☐ 2. มีความสะดวกในด้านบริการประปา
☐ 3. มีความสะดวกในการคมนาคม	☐ 4. มีความสะดวกในการติดต่อสื่อสาร
☐ 5. มีความสะดวกในการติดต่อสถานที่ราชการ	☐ 6. มีถนนภายในชุมชน
☐ 7. มีเสียงรบกวนต่างๆ	☐ 8. มีกลิ่นรบกวนต่างๆ
☐ 9. มีระบบระบายน้ำเสีย	☐ 10. มีที่ทิ้งขยะมูลฝอย
☐ 11. มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน	☐ 12. มีที่ว่างบริเวณชุมชน

13. ท่านให้ความสำคัญในการเลือกที่ตั้งชุมชนใหม่เรื่องใดมากที่สุด (เรียงลำดับการให้ความสำคัญ 3 อันดับ)

☐ 1. ระยะทางจากบ้านไปที่ทำงาน	☐ 2. ความสะดวกในการเข้าถึงที่ตั้ง
☐ 3. ความสะดวกในระบบไฟฟ้า / ประปา	☐ 4. ความสะดวกในการคมนาคม
☐ 5. ความสะดวกในการติดต่อสถานที่ราชการ	☐ 6. โอกาสในการทำงานใกล้ที่ตั้ง
☐ 7. ลักษณะสภาพแวดล้อมรอบพื้นที่ตั้ง	☐ 8. องค์กรประกอบชุมชนโดยรอบพื้นที่ตั้ง

14. ถ้าท่านมีโอกาเลือกระหว่างการอยู่ที่เดิมกับการย้ายไปอยู่ในชุมชนใหม่ ท่านจะเลือกอยู่ที่ใด

☐ 1. ที่เดิม	☐ 2. ที่ใหม่

สาเหตุเพราะ.....

สถาบันวิจัยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ส่วนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการจัดตั้งองค์กร / การดำเนินโครงการ

1. ท่านเป็นสมาชิกสหกรณ์เมื่อใด

- ( ) 1. ก่อนการจดทะเบียน ( ) 2. หลังการจดทะเบียน

2. สถานภาพในกลุ่มของท่าน

- ( ) 1. เป็นผู้นำ ( ) 2. เป็นกรรมการ
( ) 3. เป็นสมาชิก

3. สาเหตุที่ท่านสมัครเป็นสมาชิกสหกรณ์ / กลุ่มออมทรัพย์ (เรียงลำดับความสำคัญ 3 อันดับ)

- ( ) 1. เพื่อจะได้มีการออมเงิน ( ) 2. เพื่อจะมีสิทธิกู้ยืมเงินจากสหกรณ์
( ) 2. เพื่อรวมกลุ่มช่วยเหลือกัน ( ) 3. เพื่อแก้ปัญหาที่อยู่อาศัย
( ) 4. เพื่อน /ญาติ / กรรมการชวน ( ) 5. อื่น ๆ.....

4. ท่านทราบรายละเอียดข้อมูล / รับรู้เรื่องกลุ่มออมทรัพย์ / การเป็นสมาชิกสหกรณ์จากใคร

- ( ) 1. ผู้นำ / กรรมการ / สหกรณ์ ( ) 2. เพื่อนบ้าน / ญาติพี่น้อง
( ) 3. เจ้าหน้าที่จากหน่วยงานที่เข้ามาในชุมชน
( ) 4. อื่น ๆ.....

5. สาเหตุที่ท่านเข้าร่วมโครงการที่อยู่อาศัย (เรียงลำดับความสำคัญ 3 อันดับ)

- ( ) 1. กำลังถูกไล่ที่ ( ) 2. เตรียมความพร้อมเพราะกำลังจะถูกไล่ที่
( ) 3. ต้องการที่อยู่อาศัยที่มั่นคง ( ) 4. ที่ดินราคาถูก / คอกเบี้ยถูก ผ่อนได้
( ) 5. ต้องการซื้อไว้ให้ลูกหลาน ( ) 6. ทำเลที่ตั้งโครงการดี

6. ท่านคิดว่าองค์การเครือข่ายระหว่างชุมชนมีบทบาทในเรื่องต่อไปนี้มากหรือน้อยเพียงใด

บทบาท	มาก	น้อย	ไม่แน่ใจ
7.1 ร่วมกันแก้ปัญหาทางการเงินให้กับสมาชิก			
7.2 แลกเปลี่ยนประสบการณ์ซึ่งกันและกัน			
7.3 ร่วมมือกันแก้ปัญหาหาคะคนนโยบาย			
7.4 ร่วมกันประสานงานกับหน่วยงานของรัฐ			
7.5 สร้างกลุ่มการเงินใหม่ๆให้กับสมาชิกชุมชนอื่น ๆ			
7.6 สร้างความคิดใหม่ๆในการพัฒนาด้านต่างๆ			

7. ท่านมีส่วนร่วมในการดำเนินโครงการ ความเข้มข้นต่อไปนี้มากน้อยเท่าใด

ลักษณะ	ระดับการมีส่วนร่วม			
	มาก	ปานกลาง	น้อย	ไม่เข้าร่วม
7.1. ปรึกษากลุ่มออมทรัพย์				
7.2. เจริญต่อรองก่อนรื้อย้าย				
7.3. วางแผนดำเนินโครงการ				
7.4. พิจารณาเลือกที่ตั้งโครงการ				
7.5. พิจารณาวางผังโครงการ				
7.6. จัดทำรายละเอียดโครงการเพื่อขอกู้เงิน				
7.7. การกำหนดอัตราผ่อนชำระ				
7.8. การกำหนดสถาปัตยกรรมโครงการ				
7.9. พิจารณาแบ่งขนาดแปลงที่ดิน				
7.10. พิจารณาเรื่องกรรมสิทธิ์ที่ดิน				
7.11. การกำหนดแผนการย้ายเข้าอยู่อาศัย				
7.12. ประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง				

ส่วนที่ 4 ข้อมูลด้านความพึงพอใจในโครงการ

1. ท่านมีความรู้สึกต่อสภาพชุมชนเปรียบเทียบชุมชนเดิม กับ ที่อยู่อาศัยปัจจุบันอย่างไรบ้าง

รายการ	ชุมชนเดิม			ชุมชนใหม่		
	พอใจ	เฉยๆ	ไม่พอใจ	พอใจ	เฉยๆ	ไม่พอใจ
1.1 ขนาดแปลงที่ดิน						
1.2 ความมั่นคงในการอยู่อาศัย						
1.3 สภาพอาคารพักอาศัย						
1.4 สภาพถนนภายในชุมชน						
1.5 ทางเดินเท้าภายในชุมชน						
1.6 การระบายน้ำเสียในชุมชน						
1.7 การกำจัดขยะมูลฝอย						
1.8 ระบบไฟฟ้าสาธารณะ						
1.9 ระบบประปา						
1.10 เสียงบกรนต่างๆ						
1.11 กลิ่นรบกวนต่างๆ						

รายการ	ชุมชนเดิม			ชุมชนใหม่		
	พอใจ	เฉยๆ	ไม่พอใจ	พอใจ	เฉยๆ	ไม่พอใจ
1.12 พื้นที่เปิดโล่งในชุมชน						
1.13 สนามเด็กเล่นในชุมชน						
1.14 สภาพแวดล้อมรอบที่ตั้งชุมชน						
1.15 ความสะดวกในการเดินทางไปทำงาน						
1.16 ความสะดวกในการเดินทางไปสถานศึกษา						
1.17 ความสะดวกในการเดินทางไปสถานพยาบาล						
1.18 ความสะดวกในการเดินทางไปตลาด						
1.19 ความสะดวกในการใช้บริการขนส่งมวลชน						
1.20 ความสะดวกในการติดต่อสถานที่ราชการ						

2. ท่านมีความรู้สึกต่อสภาพทางเศรษฐกิจและสังคมเปรียบเทียบชุมชนเดิม กับ ชุมชนใหม่ อย่างไร

รายการ	ชุมชนเดิม			ชุมชนใหม่		
	พอใจ	เฉยๆ	ไม่พอใจ	พอใจ	เฉยๆ	ไม่พอใจ
2.1 ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน						
2.2 โอกาสในการประกอบอาชีพ						
2.3 ความสัมพันธ์กับเพื่อนบ้าน						
2.4 ความเป็นส่วนตัว						
2.5 ความปลอดภัยจากไฟไหม้						
2.6 ความเพียงพอระหว่างรายได้ / รายจ่าย						

3. ท่านมีความรู้สึกต่อการจัดการ / การดำเนินงานของสหกรณ์อย่างไร

รายการ	พอใจ	เฉยๆ	ไม่พอใจ
3.1 ระเบียบข้อบังคับของสหกรณ์			
3.2 การประสานงานกับหน่วยงานต่างๆ			
3.3 การแจ้งผลการดำเนินงานให้สมาชิกรับทราบ			
3.4 การดำเนินโครงการในเวลาที่กำหนด			
3.5 การดำเนินงานของคณะกรรมการสหกรณ์			
3.6 การดูแลความเรียบร้อยของชุมชนหลังจากเข้าสู่ผู้อาศัยแล้ว			

ภาคผนวก ข

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รูปที่ 7 สภาพถนนภายในโครงการชุมชนแพรक्षा

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รูปที่ 8 สภาพอาคารพักอาศัยในโครงการชุมชนแพรกา

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รูปที่ 9 สภาพอาคารพักอาศัยภายในชุมชนแพรงษา

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รูปที่ 10 สภาพแวดล้อมโดยทั่วไปของอาคารพักอาศัยในชุมชนแพรกษา

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

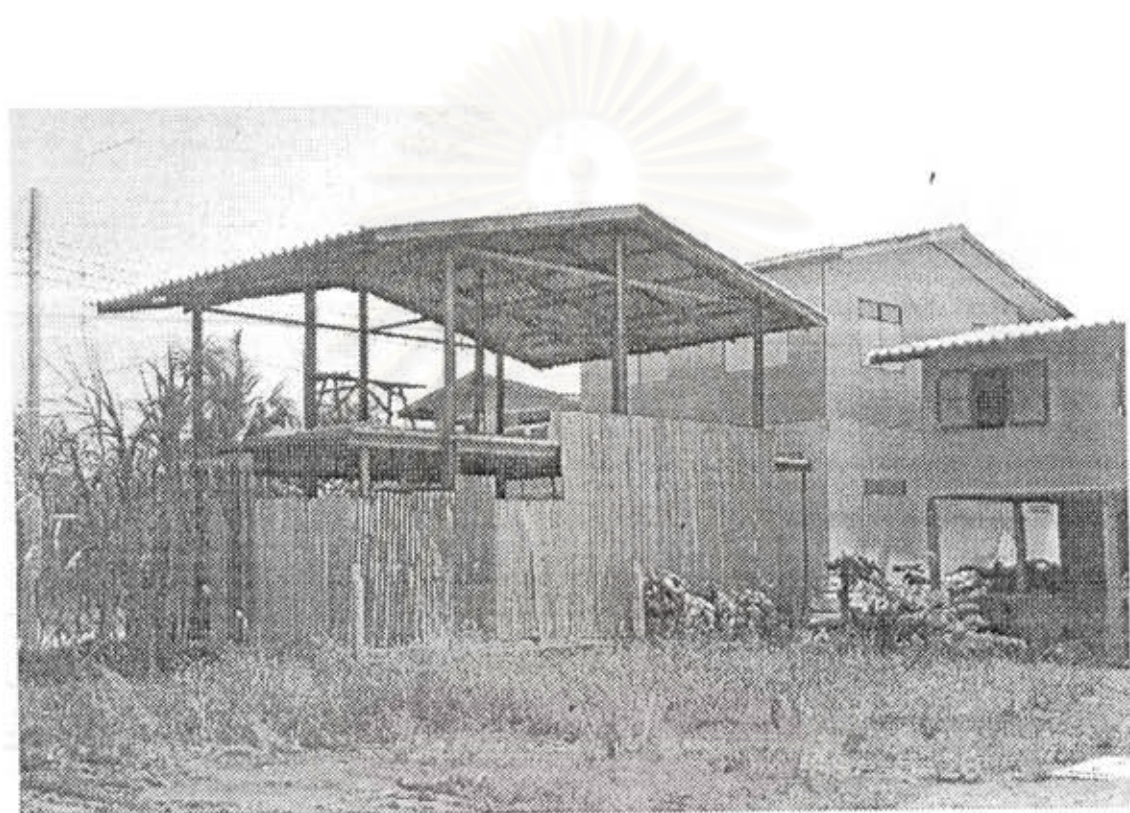
รูปที่ 11 สภาพแวดล้อมภายในโครงการชุมชนแพรเทศา

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รูปที่ 12 สภาพอาคารพักอาศัยที่กำลังดำเนินการก่อสร้าง

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รูปที่ 13 สมาชิกชุมชนเข้าร่วมประชุมประจำเดือน

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ค

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กองทุนพัฒนาที่อยู่อาศัยชุมชนเมือง

1. หลักการและเหตุผล

- 1.1 ควรมีการแก้ไขปัญหาที่อยู่อาศัยของผู้มีรายได้น้อยในชุมชนแออัดและคนจนในเมืองอย่างจริงจังและถาวร
- 1.2 รัฐควรจะให้การอุดหนุนอย่างเต็มที่ เพื่อให้สามารถแก้ไขปัญหาได้ตามแผนอย่างมีประสิทธิภาพ
- 1.3 การจัดที่อยู่อาศัยเพื่อมุ่งตอบสนองต่อความต้องการที่อยู่อาศัยของผู้มีรายได้น้อย

2. วัตถุประสงค์

- 2.1 เพื่อเป็นแหล่งเงินทุนเพื่อที่อยู่อาศัย สำหรับผู้อยู่อาศัยในชุมชนแออัด คนจนในเมืองทั้งในกรุงเทพมหานคร ปริมณฑล และภูมิภาค อีกแหล่งหนึ่ง เพิ่มจากแหล่งเงินกู้อื่นที่มีอยู่ในปัจจุบัน เพื่อให้เพียงพอกับขนาดของปัญหา
- 2.2 เพื่อสนับสนุนให้หน่วยงานภาครัฐและองค์กรชุมชน สามารถจัดหาที่อยู่อาศัยได้ทันกับความต้องการของชาวชุมชน
- 2.3 เพื่อให้สอดคล้องกับการกำหนดให้มีกองทุนพัฒนาชุมชนแออัด และคนจนในเมืองในร่างพระราชบัญญัติชุมชนแออัด เพื่อการช่วยเหลือ ปรับปรุง พัฒนาที่อยู่อาศัยและคุณภาพชีวิตของชาวชุมชนแออัดและคนจนในเมือง
- 2.4 เพื่อให้เป็นมาตรการสำคัญมาตรการหนึ่ง ในแผนการแก้ไขและป้องกันปัญหาชุมชนแออัด และคนจนในเมืองอย่างยั่งยืน

3. การดำเนินงาน

3.1 กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายที่ได้รับประโยชน์จากกองทุน คือ คนจนในเมือง ทั้งในชุมชนแออัดและนอกชุมชนแออัด และให้ลำดับความสำคัญแก่ผู้ที่ไม่ได้รับสวัสดิการเงินกู้เพื่อที่อยู่อาศัยจากรัฐ สำหรับกลุ่มองค์กรที่จะเป็นกลไกในการผ่านสินเชื่อให้แก่กลุ่มเป้าหมายข้างต้นควรเปิดกว้างให้มีหลายทางเลือก เพื่อเปิดโอกาสให้แก่กลุ่มเป้าหมายได้ใช้บริการของกองทุนฯ ได้อย่างรวดเร็วและทั่วถึง ประกอบด้วย

- 1) คณะกรรมการระดับจังหวัด ที่ประกอบด้วยฝ่ายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องหรือเครือข่ายจังหวัด ได้แก่ ภาครัฐ ชุมชน องค์กรพัฒนาเอกชน ผู้ทรงคุณวุฒิ หรือเครือข่ายจังหวัดซึ่งจะกู้เงินจากกองทุน และให้สินเชื่อแก่องค์กรชุมชน ในจังหวัดหรือเครือข่ายจังหวัดเพื่อให้สมาชิกได้กู้ต่อไป

- 2) เทศบาล/กทม. เป็นหน่วยงานท้องถิ่นที่มีหน้าที่ในการพัฒนาดูแลความเป็นอยู่ สภาพเศรษฐกิจและสังคม รวมทั้งสภาพแวดล้อมในการอยู่อาศัยของประชาชนในพื้นที่ ซึ่งจะเป็นผู้ที่มีความใกล้ชิดกับประชาชน และสภาพปัญหา สามารถดำเนินการ จัดให้มี ครัวเรือน การพัฒนาด้านสาธารณูปโภค สาธารณูปการ การจัดโครงการจัดหา ที่อยู่อาศัยใหม่ให้แก่ประชาชนที่ประสบปัญหาความเดือดร้อนจากการถูกไล่ที่ หรือจากกรณี ไฟไหม้ โดยการพัฒนาองค์กรชุมชนให้เข้มแข็ง โดยเทศบาลจะเป็นผู้กู้เงินจากกองทุนฯ และปล่อยสินเชื่อให้แก่องค์กรชุมชน เพื่อให้สมาชิกได้กู้เงินจากองค์กรชุมชน
- 3) สำนักงานพัฒนาชุมชนเมือง เป็นหน่วยงานที่ดำเนินการในการพัฒนาองค์กร ชุมชน และองค์กรเครือข่ายให้เข้มแข็ง และให้สินเชื่อเพื่อการพัฒนาที่อยู่อาศัยและ พัฒนาคุณภาพชีวิต โดยเป็นการดำเนินการตามภารกิจที่ได้รับมอบหมายสามารถกู้ เงินจากกองทุนฯ เพื่อการพัฒนาที่อยู่อาศัยและสินเชื่อแก่องค์กรชุมชน เพื่อให้สมาชิก กู้ต่อไป
- 4) การเคหะแห่งชาติ เป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบในการแก้ไขปัญหาชุมชนแออัดโดย การปรับปรุงสาธารณูปโภคและสาธารณูปการในชุมชนแออัด และการจัดหาที่อยู่ ใหม่ สามารถกู้เงินจากกองทุนฯ เพื่อดำเนินการโครงการให้ทันกับปริมาณปัญหา และ ให้ผู้อยู่อาศัยได้ผ่อนชำระต่อไป
- 5) อื่น ๆ ตามที่คณะกรรมการกองทุนฯ กำหนด เช่น องค์กรเครือข่าย

3.2 ภารกิจ ดำเนินการใน 2 ด้าน คือ

- 1) มุ่งเน้นการพัฒนาคนจนในเมืองทั้งในและนอกชุมชนแออัด ส่งเสริมกระบวนการ ชุมชนเมือง และองค์กรชุมชนให้เข้มแข็ง โดยพัฒนาศักยภาพขององค์กรชุมชน ให้ ช่วยเหลือตนเองด้านที่อยู่อาศัยต่อไปได้
- 2) ให้สินเชื่อเพื่อการพัฒนาที่อยู่อาศัย โดยให้ลำดับความสำคัญแก่ผู้ที่ไม่ได้รับสวัสดิการ ด้านที่อยู่อาศัยของรัฐ

3.3 เงื่อนไขการให้กู้

- 1) แก้ไขปัญหาให้แก่ชุมชนแออัดและคนจนในเมืองผู้ที่ไม่มีความมั่นคงในการอยู่อาศัย เช่น ถูกไล่ที่
- 2) แก้ไขปัญหาที่อยู่อาศัยให้กับชุมชนแออัดและคนจนในเมืองที่ผ่านกระบวนการ ชุมชน แบบมีส่วนร่วม
- 3) เพื่อปรับปรุงสาธารณูปโภค สาธารณูปการ สภาพแวดล้อมอื่น ๆ ที่มีผลต่อชุมชน รวมทั้ง การปรับผังชุมชน และที่อยู่อาศัยในชุมชนเดิมให้ดีขึ้น โดยให้ชุมชนเป็นแกนหลัก ในการดำเนินการ ฯลฯ

4. ขนาดกองทุน

ประมาณ 10,000 ล้านบาทในระยะเริ่มแรก

5. แหล่งที่มาของเงินทุน

1) เงินอุดหนุนจากรัฐ ได้แก่

1.1 เงินอุดหนุนเป็นทุนประเดิม โดยจัดสรรให้ปีละ 2,000 ล้านบาท เป็นเวลา 5 ปี

1.2 เงินอุดหนุนชดเชยดอกเบี้ย เงินกู้จากแหล่งเงินในตลาด

2) แหล่งเงินอื่น ๆ ที่มีอัตราดอกเบี้ยต่ำ

6. ประเภทของสินเชื่อ

1) ที่ดิน

2) ที่อยู่อาศัย

3) สาธารณูปโภค สาธารณูปการอื่น ๆ นอกเหนือจากที่รัฐจัดให้

4) บริการของชุมชน เช่น สนามเด็กเล่น ฯลฯ

7. หลักประกันสินเชื่อ

ให้กรรมการบริหารกองทุนเป็นผู้กำหนด ซึ่งอาจเป็น

1) อสังหาริมทรัพย์ของโครงการที่ขอสินเชื่อ

2) หน่วยงาน เช่น กระทรวงค้ำประกัน หรือ ค้ำประกันซึ่งกันและกันระหว่างองค์การ

3) หลักทรัพย์อื่น ๆ เช่น พันธบัตร

4) อื่น ๆ

8. อัตราดอกเบี้ย

คณะกรรมการบริหารกองทุนเป็นผู้กำหนดอัตราดอกเบี้ย โดยคำนึงถึงสถานการณ์ในขณะนั้น ๆ ซึ่งมีข้อควรคำนึงเบื้องต้น ดังนี้

1) อัตราดอกเบี้ยถึงสมาชิกขององค์กรชุมชน ควรใกล้เคียงกับอัตราดอกเบี้ยที่พนักงานของรัฐได้รับสวัสดิการด้านที่อยู่อาศัย และไม่ควรถูกเกินร้อยละ 8

2) ควรพิจารณาถึงภาวะภาษีที่องค์กรชุมชนที่ต้องรับภาระ เช่น ภาษีธุรกิจเฉพาะที่สหกรณ์เคหะสถานต่าง ๆ ต้องเสียในอัตราร้อยละ 3.3

3) รัฐควรอุดหนุนสาธารณูปโภคให้แก่ชุมชน

9. การบริหารจัดการกองทุน

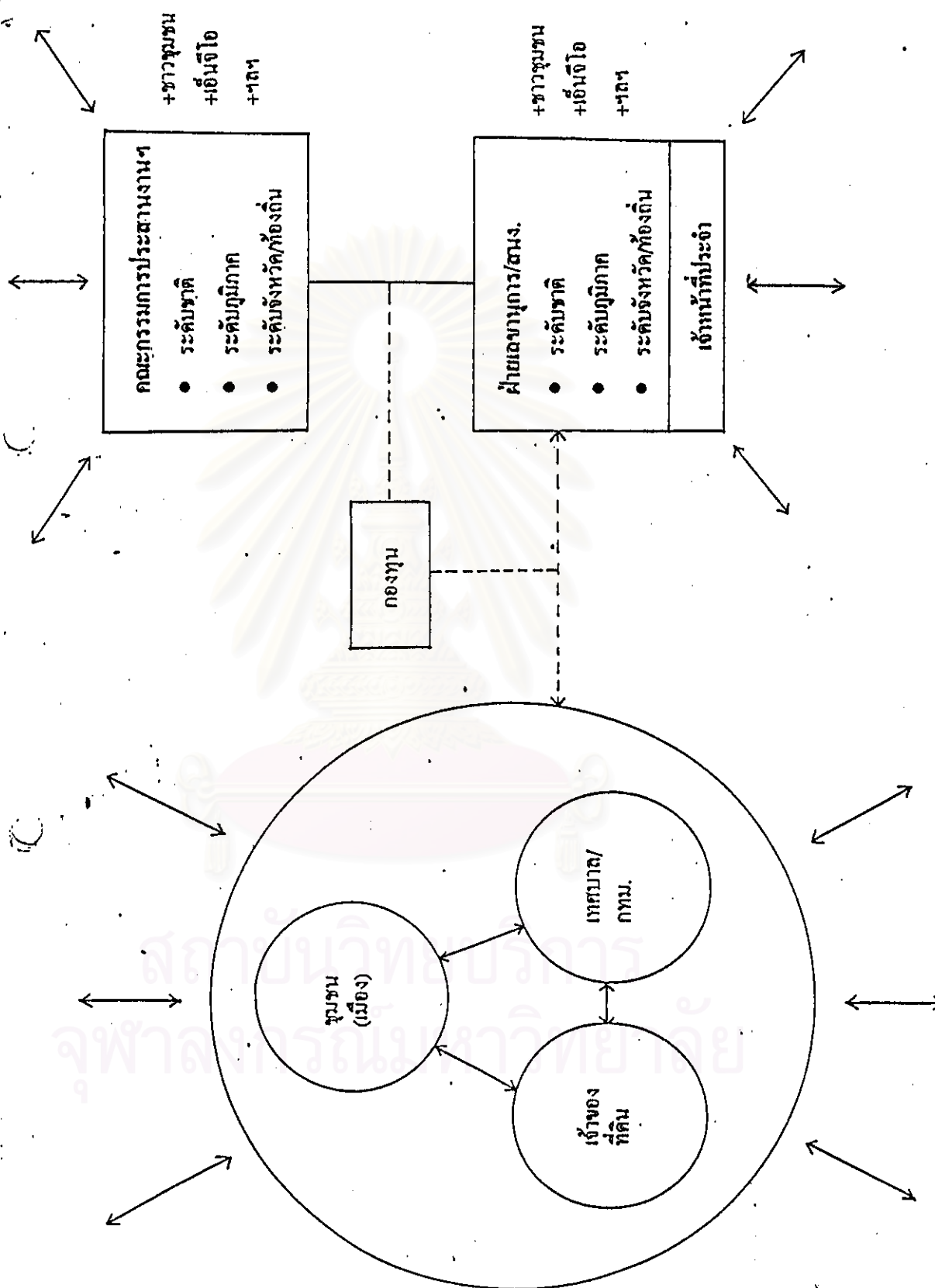
9.1 การบริหารและจัดการ

ให้มีคณะกรรมการบริหารกองทุน ดังนี้

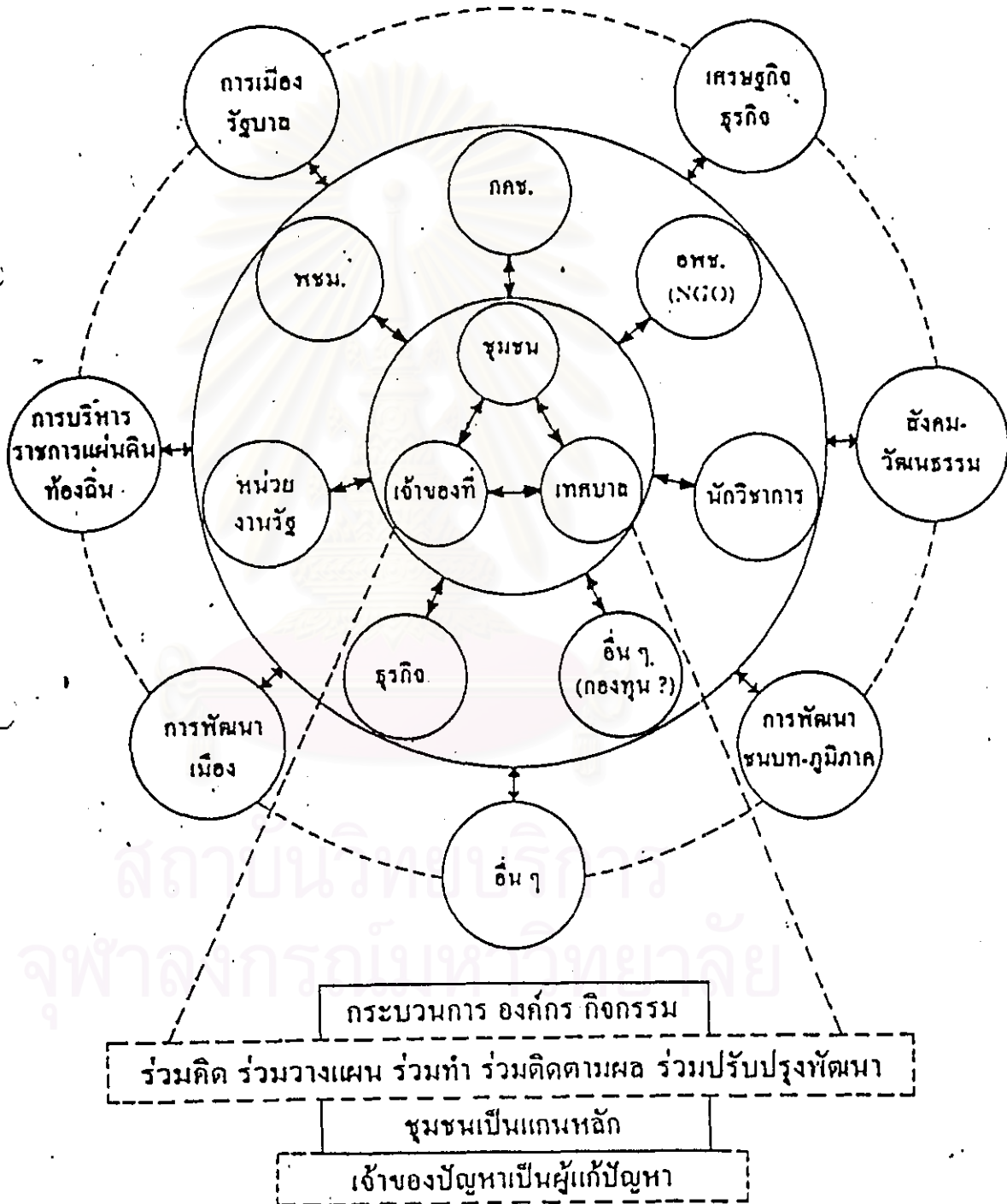
- 1) คณะกรรมการบริหารกองทุนส่วนกลาง ประกอบด้วย ผู้แทนจากหลายฝ่ายรวม 15 คน ประกอบด้วย
  - 1.1 หน่วยงานภาครัฐ จากส่วนกลาง 3 คน อาจได้แก่ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, สำนักงานประมาณ, ธนาคารแห่งประเทศไทย, กระทรวงการคลัง, กรมการปกครอง
  - 1.2 หน่วยงานจัดการด้านที่อยู่อาศัย 3 คน อาจได้แก่ การเคหะแห่งชาติ สำนักงานพัฒนาชุมชนเมือง กรุงเทพมหานคร สันนิบาตเทศบาล ฯลฯ
  - 1.3 องค์กรชุมชน 4 คน
  - 1.4 ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 คน โดยให้องค์กรชุมชนที่เป็นกรรมการมีส่วนร่วมในการสรรหา
  - 1.5 ประธาน คือ ผู้ว่าการ การเคหะแห่งชาติ
  - 1.6 เลขาธิการ คือ ผู้จัดการกองทุน
- 2) คณะกรรมการระดับจังหวัด ซึ่งจะเป็นคณะกรรมการของคณะกรรมการบริหารกองทุนส่วนกลาง มีจำนวน 15 คน โดยมีองค์ประกอบที่ผสมผสานจากทุกฝ่ายฯ ได้แก่
  - 2.1 หน่วยงานภาครัฐ 5 คน
  - 2.2 ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 คน โดยกรรมการจากภาครัฐและองค์กรชุมชนเป็นผู้สรรหา
  - 2.3 องค์กรชุมชน 5 คน
  - 2.4 ประธาน อาจเป็นผู้ว่าราชการจังหวัด
  - 2.5 เลขาธิการ คือ ผู้อำนวยการสำนักงาน คณะกรรมการระดับจังหวัด

9.2 สำนักงานกองทุน

จัดตั้งเป็นหน่วยงานพิเศษภายใต้การเคหะแห่งชาติ โดยมีข้อบังคับที่สามารถบริหารงานได้อย่างคล่องตัว โดยมีผู้จัดการกองทุนเป็นผู้บริหารงานทั่วไปของกองทุน ตามนโยบายที่คณะกรรมการบริหารกองทุนส่วนกลางกำหนด ซึ่งผู้จัดการกองทุน จะต้องเป็นมืออาชีพที่สามารถทำงานได้เต็มเวลา รวมทั้งการบริหารกองทุนให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์

กรอบความคิด
 การพัฒนาชุมชนเมืองอย่างยั่งยืน
 (การแก้ไขปัญหาชุมชนแออัดอย่างถาวร)

ภาคผนวก ง

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

การจัดตั้งคณะกรรมการนโยบายการแก้ไขและป้องกันปัญหาชุมชนแออัดแห่งชาติ

1. สาระสำคัญ

จัดตั้งคณะกรรมการนโยบายการแก้ไขและป้องกันปัญหาชุมชนแออัดแห่งชาติขึ้นเป็นคณะกรรมการระดับชาติ ประกอบด้วยฝ่ายที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ โดยเฉพาะผู้แทนชุมชนในสัดส่วนที่มากพอสมควรเพื่อรับผิดชอบในการแก้ไขและป้องกันปัญหาชุมชนแออัดและคนจนในเมืองโดยตรง มีหน้าที่หลักในการกำหนดนโยบายประสาน และกำกับดูแลการดำเนินงานและงบประมาณในการพัฒนาชุมชนแออัดและคนจนในเมือง ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิภาพ โดยมีระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีรองรับ และมีสำนักงานของคณะกรรมการเพื่อดำเนินการตามภารกิจหน้าที่ รวมทั้งมีคณะกรรมการแก้ไขและป้องกันปัญหาชุมชนแออัดระดับจังหวัด/ท้องถิ่น เพื่อรับผิดชอบประสานการดำเนินการในจังหวัด/ท้องถิ่นต่าง ๆ ตามนโยบายและแนวทางที่คณะกรรมการระดับชาติกำหนด ประกอบด้วยฝ่ายที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ และมีสัดส่วนผู้แทนชุมชนที่มากพอสมควรเช่นกัน รวมทั้งประสานงานกับคณะกรรมการระดับชาติอย่างใกล้ชิด

2. อำนาจหน้าที่

- 2.1 กำหนดนโยบาย แนวทาง มาตรการในการพัฒนาชุมชน โดยเฉพาะชุมชนแออัดและชุมชนผู้มีรายได้น้อยในเมือง เพื่อเป็นแนวทางสำหรับให้หน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐในส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค ส่วนท้องถิ่น องค์กรพัฒนาเอกชน ภาคเอกชนและองค์กรชุมชน จัดทำแผนปฏิบัติการให้สอดคล้องกันอย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิภาพ
- 2.2 ประสานแผนปฏิบัติการและการดำเนินงานของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และองค์กรชุมชน ให้สอดคล้องกับนโยบายแนวทางและมาตรการที่กำหนดขึ้น รวมทั้งประสานงบประมาณให้สอดคล้องกับแผนปฏิบัติงานของหน่วยงาน และองค์กรต่าง ๆ ทุกฝ่าย
- 2.3 ติดตามประเมินผลการดำเนินงานพัฒนาชุมชนเมืองและชุมชนแออัด ให้เป็นไปตามนโยบายแนวทาง มาตรการที่กำหนดอย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล
- 2.4 แต่งตั้งคณะอนุกรรมการอื่น ๆ เพื่อปฏิบัติงานเฉพาะด้านตามความเหมาะสม
- 2.5 จัดตั้งสำนักงานคณะกรรมการขึ้น เพื่อปฏิบัติภารกิจภายใต้กรอบอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการดังกล่าวข้างต้น

3. องค์ประกอบ ประกอบด้วยกรรมการรวมทั้งสิ้น 29 คน คือ

1) นายกรัฐมนตรีหรือรองนายกรัฐมนตรีที่ได้รับมอบหมาย	ประธาน
2) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยหรือ รัฐมนตรีช่วยที่ได้รับมอบหมาย	รองประธาน
3) ผู้แทนกระทรวงมหาดไทย	กรรมการ
4) ผู้แทนกระทรวงการคลัง	กรรมการ
5) ผู้แทนกระทรวงแรงงาน	กรรมการ
6) ผู้แทนกระทรวงสาธารณสุข	กรรมการ
7) ผู้แทนกระทรวงวิทยาศาสตร์	กรรมการ
8) ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ	กรรมการ
9) ผู้แทนคณะอนุกรรมการนโยบายที่อยู่อาศัย	กรรมการ
10) ผู้แทนสำนักงานประมาณ	กรรมการ
11) ผู้แทนกรมการปกครอง	กรรมการ
12) ผู้แทนกรมการเมือง	กรรมการ
13) ผู้แทนกรมชนาภิบาล	กรรมการ
14) ผู้แทนกรุงเทพมหานคร	กรรมการ
15) ผู้แทนสันนิบาตเทศบาลแห่งประเทศไทย	กรรมการ
16) ผู้ทรงคุณวุฒิด้านสังคมศาสตร์	กรรมการ
17) ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการผังเมือง/สถาปัตยกรรม	กรรมการ
18) ผู้ทรงคุณวุฒิด้านกฎหมาย	กรรมการ
19) ผู้แทนสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย	กรรมการ
20) ผู้แทนคณะกรรมการประสานงานองค์กรพัฒนาเอกชนชุมชนแออัด	กรรมการ
21) ผู้แทนชุมชนจาก กรุงเทพมหานคร	กรรมการ
22) ผู้แทนชุมชนจาก กรุงเทพมหานคร	กรรมการ
23) ผู้แทนชุมชนจาก จังหวัดปริมณฑล	กรรมการ
24) ผู้แทนชุมชนจาก ภาคเหนือ	กรรมการ
25) ผู้แทนชุมชนจาก ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	กรรมการ
26) ผู้แทนชุมชนจาก ภาคใต้	กรรมการ
27) ผู้แทน การเคหะแห่งชาติ	กรรมการและเลขานุการ
28) ผู้แทน สำนักงานคณะกรรมการ พัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ	กรรมการและผู้ช่วย เลขานุการ

29) ผู้แทน สำนักงานพัฒนาชุมชนเมือง
การเคหะแห่งชาติ

กรรมการและผู้ช่วย
เลขานุการ

30) ผู้แทนองค์กรพัฒนาเอกชน

กรรมการและผู้ช่วย
เลขานุการ

4. ความซ้ำซ้อนกับกรรมการชุดอื่น

4.1 ปัจจุบันมีคณะกรรมการที่ดำเนินการแก้ไขปัญหาชุมชนแออัดโดยตรง คือ “คณะกรรมการร่วมเพื่อการพัฒนาชุมชน” แต่งตั้งโดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย เมื่อ 7 ตุลาคม 2539 โดยมีนายนิรันดร์ชัย เพชรสิงห์ ผู้ช่วยปลัดกระทรวงมหาดไทย เป็นประธาน ผู้อำนวยการฝ่ายปรับปรุงชุมชนแออัด การเคหะแห่งชาติ เป็นรองประธาน และผู้อำนวยการกองพัฒนาชุมชนแออัด ฝ่ายปรับปรุงชุมชนแออัด การเคหะแห่งชาติ เป็นกรรมการและเลขานุการ และมีผู้แทนจากองค์กรพัฒนาเอกชน และผู้แทนชุมชนร่วมอยู่ด้วย รวม 11 คน มีอำนาจหน้าที่ในการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและภาคเอกชนเพื่อแก้ไขสถานการณ์เฉพาะหน้ากรณีชาวชุมชนแออัดถูกไล่อี้อ และรวบรวมข้อมูลและเอกสารเกี่ยวกับปัญหาความเดือดร้อนของชาวชุมชนแออัดกรณีถูกไล่อี้อเสนอต่อกระทรวงมหาดไทยเพื่อพิจารณา รวมทั้งเผยแพร่สภาพปัญหาเกี่ยวกับสถานการณ์การไล่อี้อที่อยู่อาศัยของชาวชุมชนแออัด

เมื่อพิจารณาแล้วจะเห็นได้ว่า คณะกรรมการชุดดังกล่าว ยังมีข้ออ่อน คือ

- 1) เป็นคณะกรรมการเฉพาะกิจที่มุ่งแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้ากรณีชาวชุมชนแออัดถูกไล่อี้อ เช่น กรณีชุมชนคลองตัน ชุมชนบางนา ชุมชนสีพระยา เป็นต้น
- 2) มีขอบเขตอำนาจหน้าที่จำกัดเฉพาะหน่วยงานภายใต้กระทรวงมหาดไทย
- 3) ในระยะที่ผ่านมาได้แก้ไขปัญหาเฉพาะใน กทม.เท่านั้น ขณะที่ปัญหาในภูมิภาคยังไม่ได้มีการแก้ไข
- 4) ไม่มีหน้าที่ในการกำหนดนโยบายแนวทางมาตรการและประสานแผนปฏิบัติการในการพัฒนาแก้ไขปัญหาชุมชนแออัด อันเป็นการแก้ไขปัญหาในระยะยาว

4.2 คณะอนุกรรมการนโยบายที่อยู่อาศัย สศช.มีความชัดเจนว่าไม่ซ้ำซ้อนกัน และมีส่วนสัมพันธ์กันในการประสานงาน โดยที่คณะกรรมการแก้ไขและป้องกันปัญหาชุมชนแออัดแห่งชาติ จะมีหน้าที่หลักในการกำหนดนโยบายการแก้ไขและป้องกันปัญหาชุมชนแออัด และประสานกลไกที่จะปฏิบัติตามนโยบายได้โดยตรง ซึ่งคณะอนุกรรมการนโยบายที่อยู่อาศัยได้ร่วมเป็นกรรมการอยู่ในคณะกรรมการดังกล่าวด้วย

ดังนั้น จึงอาจสรุปได้ว่า คณะกรรมการนโยบายการแก้ไขและป้องกันปัญหาชุมชนแออัด หากแต่งตั้งขึ้นจะมีได้เข้าช้กับคณะกรรมการที่มีอยู่ในปัจจุบันแต่ประการใด ในทางตรงกันข้าม กลับจะช่วยแก้ไขและป้องกันปัญหาชุมชนแออัดได้อย่างครบวงจรเป็นเอกภาพและอย่างถาวร เพราะเป็นกรรมการในระดับชาติ และจะมีคณะกรรมการในระดับจังหวัด/ท้องถิ่น ที่จะแก้ไขปัญหา ในระดับท้องถิ่นและประสานกันอย่างใกล้ชิด ทั้งนี้ คณะกรรมการร่วมเพื่อการพัฒนาชุมชน ดังกล่าว และคณะกรรมการอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง อาจเป็นคณะอนุกรรมการอยู่ภายใต้คณะกรรมการระดับชาติ ที่จะจัดตั้งขึ้นนี้ต่อไปได้

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ นางมัลลิกา บุญทริก
 เกิดวันที่ 2 พฤษภาคม พ.ศ. 2505
 ที่ จังหวัดกรุงเทพมหานคร
 การศึกษา สถาบันธรรมศาสตร์บัณฑิต สาขาสถาปัตยกรรม
 คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
 สำเร็จการศึกษา ปีการศึกษา 2527
 เข้าศึกษาต่อ ปีการศึกษา 2537
 หลักสูตรการศึกษา เศรษฐศาสตร์มหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
 อาชีพปัจจุบัน อาจารย์ประจำภาควิชาสถาปัตยกรรม คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์
 มหาวิทยาลัยรังสิต

สถาบันวิทยบริการ
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย